

3. Gsp. Jakob-a Jurič-a, posestnika pri sv. Lovrenci na Dravskem polju,
4. „ Anton-a Pichler-ja, posestnika v Velovlaku,
5. „ Jakob-a Terstenjak-a, župnika pri sv. Marjeti,
6. „ Martin-a Rodošek-a, posestnika v Skorbi,
7. „ dr. Gregorič-a, posestnika v Ptui,
8. „ Božidar-a Raič-a, župnika in posestnika pri sv. Barbari v Halozah,
9. „ Janez-a Vidovič-a, posestnika v Sobotincih,
10. „ Jurij-a Strah-a, posestnika pri sv. Andražu v Slov. gor.
11. „ Jakob-a Žampa, starega, posestnika v Juvancih.

Zagovor v „lisjaku“ napadene čest. duhovščine.

V „Slov. Gosp.“ štv. 44. 1. nov. t. l. je bilo med raznimi stvarmi brati: „Grdo napada nekdo v „lisjaku“ č. duhovščino sv. Petra pri Radgoni, pismo: „vkljub reviji kmeta... itd.“ — Ta napad ne velja nam v sv. Peterskeje duhovščini; — urednika „Slov. Gosp.“ je menda na to misel spravil napis onega dopisa „iz Gornjeradgonskega okraja“ — komu velja, to je iz zapopadka dopisa razvidno. Ne omenjamo reči, ktere dopisnik v začetku razpravlja, gremo h glavnemu zapopadku. Dopisnik sam pravi, njegov namen je: „razjasniti naše razmerje, v katerem se mi prosti ubogi kmetovalci znajdemo.“ Kaj uzrokuje žalostno razmerje? Slaba letina; o vinskeje piše: da se je letos po Gornjejeurjevске fari in po Malonedeljskeje na enem oralu niti do 25 pintov ne nabralo; (no v našej sv. Peterskeje fari se je letos nabralo toliko, kakor že dolgo ne, ravno v tistej številki „Sl. Gosp.“ se iz naše fare naznanja, da so nekateri na 1 oralu dobili po 9 polovnjakov.), o zrnске letini pa toži, da so se setva kazala v začetku precej lepa, pa nesrečno vreme jo je vsporedom vzelo.“ (v našej fari kmet nima vzroka tako tožiti) — In zdaj nadaljuje „Vkljub tej reviji (ktere pa pri nas ni) katera je dobro znana našim častitim gospodom, še si predrznejo... itd.“ — Kateri so ti naši častiti gospodje? Vsaj sta podpisana farmana: Berkovski in Stanetinski. Berkovec in Stanetinci pa ste vesi sv. Jurjevske fare.

Vendar, ker se je dopisnik „Km. prij.“ oglasil iz Gornjeradgonskega okraja, kamor tudi mi spadamo, in drugič, ker se mora vsak du-

hoven, ki ima pravico po bernji hoditi, zadetega čutiti, hočemo nekaj v zagovor navesti.

1. Bernja je velikeje večini duhovnov naše škofije poglavitna, mnogim edina plača. Da imajo duhovni pravico do te plače, je, kar prostovoljno bernjo zadeva — visoka c. kr. namestnija še v najnovejšem času z odlokom dne 22. sept. določno izgovorila. Kedar tedaj duhoven po bernji hodi, si hodi po svojo plačo, če pa se to veli, kmeta guliti, tedaj bi se dosledno ravnotišto zamoglo reči o vseh drugih, ki si hodijo po svojo plačo v davkarijo, kamor tudi kmet svoje goldinarje donaša; kaj takega pa trditi, si bota gotovo še Berkovski in Stanetinski premislila.

2. Kdo bolj trpi s kmetom, in čuti kmetovo nevoljo, kakor ravno duhoven? Zakaj če kmet nič ne pridela, mu tudi duhoven v bernjo ne pride (tako se je pri nas v zadnjih letih bernja deloma opustila (l. 1877. vsled toče; l. 1880. vsled slabe letine). Drugi v davkariji svojo plačo dobivajoči, naj si tudi kmet nič ne pridela, nobene škode na svojej plači ne trpijo; ali se menda g. dr. Glantschnigg v slabih letinah skazuje kot pravi „kmetiski prijatelj“ da od kmečkih strank nobene plače ne jemlje?

3. O „naguljenih“ tisočakah govori dopisnik. Če kateri duhoven kaj glešta, to gotovo ni naguljeno, ampak dobro zaslužen, zakaj kdo v svojem poklici večkrat v prid svojega bližnjega postavlja v nevarnost najdražje blago, svoje življenje, kakor ravno duhoven? Če si kdo kaj prihrani, — kar je dandanes težko — prihrani si ne od obilnih dohodkov — ti so redki — ampak po pametni varčnosti. Slabo je pri-skrbljeno za onemogle, vpokojene duhovne; s 210 fl. oziroma 315 fl. k večjemu in redko 420 fl. vpokojen, slaboten, bolehašt duhoven ne more shajati. Takrat pride čas, da si sam pomore s tem, kar si je prej v službi prihranil; dokler pa službuje, menda tudi o duhovniku velja: „vsak delavec je plačila vreden“. — Zdaj pa naj častiti bralci sodijo, ali je oni dopis v „Km. prij.“ narekovala Kristusova ljubezen, ktero tudi dopisnik omenja, ali pa sovraštvo do duhovnov? — Toliko od naše strani, stvar se bo menda še kje drugod zlasti pri sodnji obravnavala. — Sv. Peterska duhovščina.

Gospodarske stvari.

Grof Henrik Attems pa štajersko sadjerejstvo.

Začetnik in prvi predsednik avstrijske-mu pomologičnemu (sadjerejskemu) društvu, je grof Henrik Attems, ki stanuje v Gradci (Leechwald — Graz). Ta gospod ima uže velikih zaslug za štajersko vrtnarstvo in sadjerejstvo. Sedaj si prizadeva avstrijskemu, osobito štajer-

skemu sadjerejstvu privabiti več kupcev, posebno iz tujih dežel. Presrečno želi, da bi mi jednako od inod denarjev za sadovje dobivali. kakor ga dobivajo Čehi in Tirolci. V to svrhu je pouzročil, da so se naši sadjerejci lani obilno udeležili velike razstave v Trstu. Sedaj je izdal posebno knjižico, v kateri nam poroča o uspehih ove razstave in vrhu tega navaja toliko zanimivih, pončljivih podatkov, praktičnih nasvetov, da jih treba po „Slov. Gospodarji“ naznaniti med naše bestite čitatelje.

Velezaslužni mož pravi, da zamore Štajerska za Česko postati prva sadjerejska dežela v celem cesarstvu; da tedaj more Tirolsko prekositi. Štajerska, posebno južna, je za sadjerejstvo ustvarjena, kakor malokatera tako. Sicer imamo uže sedaj mnogo, to pa zelo žlahtnega sadovja, a še je veliko prostora praznega. Da se popnemo do častnega mesta v svetovnej kupčiji s sadovjem, treba je še več storiti. To pa lahko storimo, ker je temu mnogo rečij prav ugodnih. Zlasti pa moramo svoje sadovje pošiljati na razstave, da svet zazvé, kaj da imamo lepega in dobrega. Dalje nam je skrbeti, da zmiraj več žlahtnega sadovnega drevja zasadimo. In naposled se moramo naučiti, kako najbolje sad prodavati in kako razpošiljati. Tega se pa najleži naučimo na razstavah. Pokazala je to uže Tržaška razstava. Tam so razni trgovci spoznali, kako izvrstno da je naše sadovje. Kmalu je privrelo veliko kupcev na Štajersko. Pustili so nam gotovo več, kakor 2½ milijona gold. v deželi. Kolika pomoč!

V naslednjem hočemo toraj nekaj podatkov navesti iz Tržaške razstave. Iz njih bodo naši bralci zajemali marsikaj vsega pomislika vredno. Zlasti pa bodo spoznavali bolje svoje sadjerejce in tako vedeli, kde in kaj je pri njih videti; gotovo bodo pri teh tudi dobili žlahtni cepici, žlahna drevesa itd.

Plemenitaški pisatelj pravi zastran južne, slovenske Štajerske, da je tukaj preveč slabih vinogradov, ki bi se naj s sadunosnim drevjem zasadili. Dobri vinogradi, v res vinske trti ugodnih legah pa bi se naj pustili in čedalje boljše gleštali vkljub strahu, ki ga dela trtna uš. Zato želi, da bi sadje- in vinorejska šola v Mariboru oboje v resnici bila. Za vino- in sadjerejstvo bi naj v jednakej meri bila prvi zavod. Veseli ga novo cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za južni Štajer. On želi, da bi se podrobnih društev osnovalo več. Sicer pa sadjerejstvo močno uže sedaj napreduje. L. 1882 je marsikateri posestnik v Slovenskih goricah po 1000 fl. dobil za svoje sadovje. Mnogi (v Pekrah, Lembahu, Rušah, sv. Martinu) zasajajo zgoli žlahtne sorte. Cena je različna. V dobrih letinah velja štrtinjak, v katerega gre po 280 kilo sadja, 10—13 fl., v srednjih 13—17 fl., v slabih 20—32 fl. Največ gre sadovja

na šajkah po Muri, Dravi in Savi v južno Ogersko, Srbsko in Rumunsko. Takšnim kupcem, ki imajo šajke, sadjerejci tudi najrajši prodavajo, menje pa jim ugajajo drugi, ki izbirajo in mnogo škode narejajo drugemu sadežu. Mnogo sadovja skvari tudi slabo vreme ali ga tatje spokradejo. Večji kupci štimajo najboljše žlahtne sorte: zimske mašanceljne, zlate kosmače (rajnete), zlate parmene, pariški rambor in vse rane sorte.

Tudi na drobno se v mesta prodaja mnogo sadja. Najleži v denar gredó sorte: kosmači vsake sorte (rajnete), pariški rambor, zlata parmena, zlati pepinek, lederarce, tafelji in zlasti naš zimski, dišeči mašancelj. Jeseni prodavajo takšnih jabelk 2—3 za 1 kr. ob božiči pa velja uže vsako 1 kr. Na Dunaj prodavajo na kilo, po 4—5 kr. Po gruškah močno povprašujejo. Štrtinjak plačujejo po 20—30 fl. na drobno pa velja grška po 2—4 kr. Iz tega pa je razvidno, da bi se na slovenskem Štajerskem močno splačevalo zasajati žlahtnih namiznih gršek. (Dalje prih.)

Sejmi 19. nov. Ivnik, sv. Jurij na Pesnici, Podsreda, Ljubno, Ruše, gornja Poljskava, Slov. Gradec, nemški Landsberg.

Dopisi.

Iz Maribora. (Dr. Dominkuševe svestanost) v lepo okinčanej čitalnici vršila se je nepričakovano krasno in za slavljenca častno. Došlo je iz raznih krajev mnogo gostov, n. pr. iz Ormoža, Sevnice, Blance, Sl. Gradca, iz Ptuja pa vrli pevci. Predsednik čitalnice, g. profesor Lautar, je v obširnejšem govoru za sluge slavljenčeve za našo slovensko narodno reč razlagal in se tudi pohvalno spominjal njegovega očeta Andreja, ki je iz središča doma, v službovanji na Nemškem vedno zvesto srce ohranil za svoj rod in mu v svojem sinu odgojil izvrstnega zagovornika. Ta je pomagal Slovincem, da so dobili prvi tednik Slov. Narod, prvi znanstveni zavod Slov. Matico, prvo čitalnico, Mariborsko itd. Kot poslanec je mnogo posredovalno dalal, in nepozabljiv mu ostane in hvaležen spomin zavoljo njegovega mnogovrstnega podpirovanja, katero pri njem dobivajo slovenski mladenči v srednjih in višjih šolah. Zato mu pa tudi vsak prisrečno privošči in čestita k cesarskemu odlikovanju. G. slavljenec je genjen se zahvalil in povdarjal v svojem govoru, kako je vsak Slovenec dolžen deloti na to, da zadobimo popolno enakopravnost svojega jezika povsod, ter končal z zdravico: živela naša domovina! Zbrani so mu pritrjevali z burnimi živio-klici. Potem se je prebralo 33 telegramov in so govorili še gospodje dr. Šuč, dr. Mlakar in dr. Radač. Na